

Kraftsamling mot antiziganism!

Antiziganismen är djupt rotad i Sverige och leder till kränkningar av romers mänskliga rättigheter. Detta måste åtgärdas med prioritet, framhåller Kommissionen mot antiziganism i sitt betänkande *Kraftsamling mot antiziganism* som i dag överlämnas till kultur- och demokratiministern Alice Bah Kuhnke.

Romer utsätts för en omfattande diskriminering, det tar sig bland annat uttryck i hatbrott och trakasserier av barn. De stereotypa fördomarna måste motverkas mer systematiskt och med större kraft.

– Antiziganismen förpestar många romers vardag. Den påverkar möjligheten till egenmakt och bidrar till ett påtvingat utanförskap. I praktiken innebär det att romers mänskliga rättigheter blir kränkta. Det är detta vi hoppas att våra rekommendationer ska bidra till att förhindra, säger Thomas Hammarberg, ordförande för Kommissionen mot antiziganism.

Kommissionen menar att det krävs en serie samverkande åtgärder som syftar till att kränkningar av romers mänskliga rättigheter ska upphöra. En åtgärd är att be om ursäkt för de historiska övergrepp som romer har varit utsatta för. Det handlar också om att genom minnesmärken och minnesdagar erkänna och synliggöra såväl Sveriges antiziganistiska historia som romers historia och närvaro i andra avseenden. Denna historia måste ha en naturlig plats i skolundervisningen.

– Att myndigheter bedriver ett aktivt och medvetet arbete mot antiziganism är avgörande för att komma tillrätta med den mycket allvarliga situationen. Regeringen bör tydliggöra detta i sin myndighetsstyrning, poängterar Thomas Hammarberg.

Kommissionen har noterat att få anmälningar om hatbrott och diskriminering utreds och leder till konsekvenser. Dessutom finns det påfallande ofta en oförståelse inför allvaret i de omfattande kränkningar som romer utsätts för.

– Inte minst Skånepolisens register och hur flertalet myndigheter har hanterat frågan visar hur dagsaktuell antiziganismen är. Registret väcker fortfarande många frågor som kräver svar. Det gäller varför och hur uppgifterna samlades in samt hur de spridits och använts, säger Soraya Post, ledamot i kommissionen.

Kommissionen anser att polisen bör bedriva ett mer aktivt arbete mot antiziganism och hatbrott samt säkerställa att det olagliga förfarandet inte kan upprepas. Därutöver bör regeringen se över så att det rättsliga skyddet mot registrering på etnisk grund fungerar.

– Diskrimineringsombudsmannen har också en viktig roll och bör överväga om förändrade arbetssätt kan bidra till ett mer effektivt arbete mot antiziganism, säger Thomas Hammarberg.

Kommissionen konstaterar att ett starkt civilsamhälle är en viktig förutsättning för en fungerande demokrati. Kommissionens genomgång av ekonomiskt stöd visar att det är befogat att vidta åtgärder i syfte att stärka det romska civilsamhället och komma åt den skeva fördelningen av ekonomiska resurser.

– Insatser som stärker det romska civilsamhället kan bidra till ett förverkligande av de nationella minoritetspolitiska målen och signalera att romsk kultur och språk är en del av det svenska kulturarvet. Kraftfulla insatser som stärker romers egenmakt och främjar den romska identiteten och språket är absolut nödvändiga, framhåller Stefano Kuzhikov, ledamot i kommissionen.

För att arbetet mot antiziganism och för romers mänskliga rättigheter ska ges större tyngd och legitimitet föreslår kommissionen att regeringen inrättar ett nationellt center för romska frågor.

– Det är angeläget att något tar vid efter kommissionen. Det är uppenbart att behovet av en stark nationell aktör i dessa frågor inte upphör i samband med att kommissionen har fullföljt sitt uppdrag, säger Gunno Gunnmo, ledamot i kommissionen.

Slutbetänkandet finns att ladda ner på regeringens webbplats.

Heidi Pikkarainen

Huvudsekreterare, Kommissionen mot antiziganism

070-232 52 08